

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ ΜΕΣΣΟΤΑΙΑΣ ΚΑΙ ΛΑΥΡΕΩΤΙΚΗΣ
ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΥ ΜΕΣΣΟΤΑΙΑΣ

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΣ ΣΑΜΑΡΕΙΤΙΔΟΣ

Το πνεύμα της αλήθειας
Ιωάννης Καραβιδόπουλος

ΧΑΡ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ & Α. ΚΟΥΜΠΗ, ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟ ΜΕΣΣΟΤΑΙΑΣ Τ. Κ. 19003
ΤΗΛ. / FAX: 22990 40040, e-mail: ag.nikolaosmark@yahoo.gr
ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ ΝΑΟΥ: www.agnikolaosmark.gr

ΚΥΡΙΑΚΗ 30 ΜΑΪΟΥ 2021

✠ «Ἡ τῆς Σαμαρείτιδος ἑορτή, ἐν ἣ ὁ Χριστὸς μεσσίαν
ἑαυτὸν ὠμολόγηε».

✠ Ἰσαακίου ὁσίου, ἡγουμένου τῆς μονῆς τῶν Δαλμάτων (383).

Το πνεύμα της αλήθειας

Ιωάννης Καραβιδόπουλος

Χαρακτηριστικό γνώρισμα των περικοπών του κατά Ιωάννην ευαγγελίου που αναγινώσκει η Εκκλησία μας στην περίοδο του Πεντηκοσταρίου είναι ότι παρουσιάζουν μερικά ουσιαστικά γνωρίσματα του Ιησού: Είναι ο «Κύριος και Θεός» (Κυριακή του Θωμά), ο Λόγος που δίνει ζωή στους πονεμένους (Κυριακή του παραλύτου), η πηγή που αναβλύζει νερό ζωής αιώνιας (Κυριακή Σαμαρείτιδας), το φως του κόσμου (Κυριακή του τυφλού).

Πολλές φορές τις ωραίες και υψηλές διδασκαλίες του ο Ιησούς τις απηύθυνε σε απλούς ανθρώπους που δεν είχαν κανένα εξωτερικό χαρακτηριστικό αγιότητας ή θρησκευτικής υπεροχής. Δεν απέφευγε μάλιστα να συνομιλεί και με γυναίκες, όπως η περίπτωση της σημερινής περικοπής, πράγμα το οποίο εντυπωσίασε τους μαθητές του, διότι είναι μια πράξη που δεν θα την έκανε κανένας αξιοπρεπής δάσκαλος της εποχής, δεδομένου ότι δεν θεωρούνταν οι γυναίκες ισάξια προς τον άνδρα πρόσωπα και ικανά να ακούσουν μια διδασκαλία. Εν τούτοις ο Ιησούς, αποκαλύπτοντας και σαρκώνοντας στο

Κυριακή της Σαμαρείτιδος

πρόσωπό του την αγάπη του Θεού προς όλους τους ανθρώπους, βλέπει άνδρες και γυναίκες ως πλάσματα του Θεού, στα οποία θέλει να διδάξει ποιος είναι ο αληθινός Θεός και κυρίως τα οποία θέλει να λυτρώσει από τη δουλεία της φθοράς και του θανάτου.

Η διήγηση του ευαγγελιστή Ιωάννη 4, 5-42 μας παρουσιάζει τον Ιησού, ο οποίος διερχόταν με τους μαθητές από τη Σαμάρεια, να συζητά στη Συχάρ, στο φρέαρ του Ιακώβ, με μια Σαμαρείτιδα γυναίκα και μάλιστα με γυναίκα, η οποία, όπως φαίνεται από τη συζήτηση, δεν υπήρξε πολύ ενάρετη και σεμνή στη ζωή της. Σ' αυτήν τη γυναίκα, μετά από μια «τεχνική παρανοήσεων» που χρησιμοποιεί ο ευαγγελιστής για να διατυπώσει τη διδασκαλία του Ιησού, ομιλεί περί του «ζώντος ύδατος» που δεν στερεύει ποτέ, περί της «εν πνεύματι και αληθεία» λατρείας του Θεού και περί της μεσσιανικής του ιδιότητας.

Από τη σημαντική αυτή συζήτηση του Ιησού με τη Σαμαρείτιδα θα σταματήσουμε σ' ένα σημείο, στη σημαντική φράση η οποία αποκαλύπτει τι είναι ο Θεός: «Είναι όμως κοντά ο καιρός, ήρθε κιόλας, που όσοι πραγματικά λατρεύουν, θα λατρέψουν τον Πατέρα με τη δύναμη του Πνεύματος, που αποκαλύπτει την αλήθεια – γιατί έτσι τους θέλει ο Πατέρας αυτούς που τον λατρεύουν. Ο Θεός είναι πνεύμα. Κι αυτοί που τον λατρεύουν πρέπει να τον λατρεύουν με τη δύναμη του Πνεύματος, που φανερώνει την αλήθεια».

Τα λόγια αυτά τα προφέρει ο Χριστός σαν απάντηση

Κυριακή της Σαμαρείτιδος

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ (Ιωάν. δ' 5-42)

Ἰῶ καιρῶ ἐκείνῳ ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς εἰς πόλιν τῆς Σαμαρείας λεγομένην Συχάρ, πλησίον τοῦ χωρίου ὃ ἔδωκεν Ἰακώβ Ἰωσηφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ· ἦν δὲ ἐκεῖ πηγή τοῦ Ἰακώβ. Ὁ οὖν Ἰησοῦς κεκοπιακῶς ἐκ τῆς ὁδοιπορίας ἐκαθέζετο οὕτως ἐπὶ τῇ πηγῇ. Ὥρα ἦν ὥσει ἕκτη. Ἐρχεται γυνή ἐκ τῆς Σαμαρείας ἀντλησαι ὕδωρ. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Δός μοι πιεῖν. Οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰς τὴν πόλιν ἵνα τροφὰς ἀγοράσωσι. Λέγει οὖν αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ Σαμαρεῖτις· Πῶς σὺ Ἰουδαῖος ὢν παρ' ἐμοῦ πιεῖν αἰτεῖς, οὔσης γυναικὸς Σαμαρεΐτιδος; Οὐ γὰρ συγχρῶνται Ἰουδαῖοι Σαμαρεΐταις. Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ· Εἰ ἤδεις τὴν δωρεάν τοῦ Θεοῦ, καὶ τίς ἐστὶν ὁ λέγων σοι, δός μοι πιεῖν, σὺ ἂν ἤτησας αὐτόν, καὶ ἔδωκεν ἄν σοι ὕδωρ ζῶν. Λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ· Κύριε, οὔτε ἀντλημα ἔχεις, καὶ τὸ φρέαρ ἐστὶ βαθύ· πόθεν οὖν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν; μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἰακώβ, ὃς ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέαρ, καὶ αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ ἔπιε καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ τὰ θρέμματα αὐτοῦ; Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ· Πᾶς ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου διψήσει πάλιν· ὃς δ' ἂν πῖη ἐκ τοῦ ὕδατος οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ διψήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ὃ δώσω αὐτῷ γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος ἀλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον. Λέγει πρὸς αὐτόν ἡ γυνὴ· Κύριε, δός μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ μηδὲ ἔρχωμαι ἐνθάδε ἀντλεῖν. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Ὑπαγε φώνησον τὸν ἄνδρα σου καὶ ἐλθὲ ἐνθάδε. Ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ καὶ εἶπεν· Οὐκ ἔχω ἄνδρα. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Καλῶς εἶπας ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχω· πέντε γὰρ ἄνδρας ἔσχες, καὶ νῦν ὃν ἔχεις οὐκ ἔστι σου ἀνὴρ· τοῦτο ἀληθὲς εἶρηκας. Λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ· Κύριε, θεωρῶ ὅτι προφήτης εἶ σύ. Οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν τῷ ὄρει τούτῳ προσεκύνησαν· καὶ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοις ἐστὶν ὁ τόπος ὅπου δεῖ προσκυνεῖν. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Γύναι, πιστευσόν μοι ὅτι ἔρχεται ὥρα ὅτε οὔτε ἐν τῷ ὄρει τούτῳ οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοις προσκυνήσετε τῷ Πατρὶ. Ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε, ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὃ οἴδαμεν· ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν. Ἀλλ' ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν ἐστίν,

Κυριακὴ τῆς Σαμαρεΐτιδος

ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ προσκυνήσουσι τῷ Πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ· καὶ γὰρ ὁ Πατὴρ τοιοῦτους ζητεῖ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτόν. Πνεῦμα ὁ Θεός, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτόν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν. Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· Οἶδα ὅτι Μεσσίας ἔρχεται ὁ λεγόμενος Χριστός· ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν πάντα. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Ἐγώ εἰμι ὁ λαλῶν σοι. Καὶ ἐπὶ τούτῳ ἦλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐθαύμασαν ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐλάλει· οὐδεὶς μέντοι εἶπε, τί ζητεῖς ἢ τί λαλεῖς μετ' αὐτῆς; Ἀφῆκεν οὖν τὴν ὑδρίαν αὐτῆς ἡ γυνή καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώποις· Δεῦτε ἴδετε ἄνθρωπον ὃς εἶπέ μοι πάντα ὅσα ἐποίησα· μήτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός; Ἐξῆλθον οὖν ἐκ τῆς πόλεως καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν. Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ ἠρώτων αὐτόν οἱ μαθηταὶ λέγοντες· Ραββί, φάγε. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ἐγὼ βρῶσιν ἔχω φαγεῖν, ἢν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε. Ἐλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ πρὸς ἀλλήλους· Μή τις ἠνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν; Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἐμὸν βρῶμά ἐστιν ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον. Οὐχ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἔτι τετράμηνός ἐστι καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται; Ἴδου λέγω ὑμῖν, ἐπάρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν καὶ θεάσασθε τὰς χώρας, ὅτι λευκαὶ εἰσι πρὸς θερισμὸν ἤδη. Καὶ ὁ θερίζων μισθὸν λαμβάνει καὶ συνάγει καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἵνα καὶ ὁ σπείρων ὁμοῦ χαίρῃ καὶ ὁ θερίζων. Ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος ἐστὶν ὁ ἀληθινός, ὅτι ἄλλος ἐστὶν ὁ σπείρων καὶ ἄλλος ὁ θερίζων. Ἐγὼ ἀπέστειλα ὑμᾶς θερίζειν ὃ οὐχ ὑμεῖς κεκοπιάκατε· ἄλλοι κεκοπιάκασι, καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν κόπον αὐτῶν εἰσεληλύθατε. Ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν τῶν Σαμαρειτῶν διὰ τὸν λόγον τῆς γυναικὸς, μαρτυρούσης ὅτι εἶπέ μοι πάντα ὅσα ἐποίησα. Ὡς οὖν ἦλθον πρὸς αὐτόν οἱ Σαμαρεῖται, ἠρώτων αὐτόν μεῖναι παρ' αὐτοῖς· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρας. Καὶ πολλῶ πλείους ἐπίστευσαν διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ, τῇ τε γυναικὶ ἔλεγον ὅτι οὐκέτι διὰ τὴν σὴν λαλιὰν πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν, καὶ οἶδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου ὁ Χριστός.

στο ερώτημα της Σαμαρείτιδας, πού είναι πιο σωστό να λατρεύεται ο Θεός, στο Ναό της Ιερουσαλήμ όπως πίστευαν οι Ιουδαίοι ή στο όρος Γαριζίν όπως ήθελαν οι Σαμαρείτες. Με την απάντηση αυτή μετατίθεται το θέμα από τον τόπο στον τρόπο της λατρείας του Θεού, αυτόν ακριβώς τον τρόπο φανερώνει στους ανθρώπους ο Ιησούς Χριστός. Είναι χαρακτηριστικές οι λέξεις «πνεύμα» και «αλήθεια» που δεσπόζουν στην απάντηση. Σε άλλο σημείο του κατά Ιωάννην Ευαγγελίου ο Ιησούς ενώνει πιο στενά τους δύο αυτούς όρους λέγοντας: «το πνεύμα της αληθείας θα σας οδηγήσει σε όλη την αλήθεια» (16, 13).

Πρόκειται για την πιο υψηλή διατύπωση περί του Θεού και περί του τρόπου λατρείας του, την οποία δεν συλλαμβάνει κανείς θεωρητικά αλλά ζώντας μέσα στην αλήθεια και στο πνεύμα του Θεού και οδηγούμενος από το Άγιο Πνεύμα που είναι το Πνεύμα της αλήθειας. Πρόκειται σε τελευταία ανάλυση για δώρο του Θεού που προσφέρεται διά του Χριστού στην ανθρωπότητα. Η αλήθεια δεν είναι κατάκτηση της νοητικής δυνάμεως του ανθρώπου, δεν είναι το βέβαιο συμπέρασμα μιας σειράς συλλογισμών αλλ' η μείζων πρότασή τους. Είναι, με άλλα λόγια, αποκάλυψη Θεού, είναι το σαρκωμένο πρόσωπο του Λόγου που διακηρύττει ότι ο ίδιος είναι η Αλήθεια. Συνεπώς, η αλήθεια δεν είναι μια ιδέα, αλλά ένα πρόσωπο, μια ζωή, που θυσιάζεται για να προσφέρει ακόμη περισσότερη ζωή στους ανθρώπους.

Η διακήρυξη ότι «εν πνεύματι και αληθεία δει προσκυνείν τον Θεόν» πρέπει να μας αφυπνίζει πάντοτε και να μας υπενθυμίζει ότι ο τρόπος που λατρεύουμε τον Θεό δεν

Κυριακή της Σαμαρείτιδος

μπορεί να έχει καμιά σχέση με την ψεύτικη ικανοποίηση της συνειδήσεώς μας, με την επιφανειακή τήρηση του γράμματος, με τον ποσοτικό υπολογισμό των πράξεών μας, με την ωφελιμιστική σκέψη της αμοιβής. Επίσης, δεν μπορεί να έχει σχέση με την τυποποίηση της στάσεως μας προς τον Θεό μέσα σε καθιερωμένες και ξηρές λέξεις ή εκφράσεις που δεν ζούμε το περιεχόμενό τους. Το «εν πνεύματι και αληθεία» σημαίνει ζωή εν Χριστώ και ζωή εν αγίω Πνεύματι – με άλλα λόγια, σημαίνει συμμετοχή στη ζωή της Εκκλησίας, μιας Εκκλησίας βέβαια που αποτελεί ζωντανό σώμα Χριστού και όχι οργανισμό νεκρού γράμματος ή σύνολο ξηρών τύπων.

Το μήνυμα της περικοπής, ιδιαίτερα της φράσεως του Ιησού που μας απασχόλησε περισσότερο, είναι ένα μήνυμα απαγκιστρώσεως από το ψέμα του νεκρού θρησκευτικού τύπου στο οποίο κινδυνεύει κανείς να εγκλωβισθεί, όταν ξεχνά το «πνεύμα της αληθείας» και θέλει να ικανοποιήσει συνειδητά ή ασυνείδητα το δικό του πνεύμα που μπορεί να βρίσκεται σε δρόμο πλανεμένο.

(Πηγή: <https://orthodoxia.info>)

 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΘΕΙΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΩΝ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Τρίτη 1^η Ιουνίου 2021, Άγιος Νικόλαος Μαρκ/λου 7:00 π.μ.

Τετάρτη 2 Ιουνίου 2021, Άγιος Νικόλαος Μαρκ/λου 7:00 π.μ.

Σάββατο 5 Ιουνίου 2021, Άγιος Νικόλαος Μαρκ/λου 7:00 π.μ.

ΧΑΡ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ & Α. ΚΟΥΜΠΗ, ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟ ΜΕΣΣΟΓΑΙΑΣ Τ.Κ. 19003, ΤΗΛ. / ΦΑΧ: 22990 40040,

e-mail: ag.nikolaosmark@yahoo.gr, ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ ΝΑΟΥ: www.agnikolaosmark.gr

Κυριακή της Σαμαρείτιδος